

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogmegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14
Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 40 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke
SZERKESZTŐSÉG
BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

Felolvasó szerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
Kiadótulajdonos
BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XIX. évfolyam

KULA, 1915 március 14.

II. szám

Hadi emlékérem orosz ágyúból.

Az oroszokkal vívott heroikus küzdelmünk első nagy diadalát a kraszniki csatában arattuk. Legendás híru huszárjainkat itt nevezték el ellenségeink vörös ördögöknek, itt esett birtokunkba először nagyobb mennyiségű hadi zsákmány, itt kezdtük meg a hatalmas tuleróvel szemben győzelmes csatáink egész sorát.

A kraszniki csatát a világtörténelem nagy és örök emlékeztető csatái közé sorozzák majd a történészek és míg a történelem föliánsain arany betűkkel ragyog a magyar dicsőség, a jövőkor népei emléket is kapnak belőle.

Emléket, amelyet a vas elpuszthatatlanságával, a bronz örökkévalóságával őriz meg új koroknak évezredekig.

A kraszniki diadal trofeumából egy orosz ágyút Öfelsége a király az Augusztalaplak ajándékozott, hogy veressen belőle „Hadi emlékérmeket”. Az elzákmányolt orosz ágyút azóta a zolyombrezói magy. kir. állami vasművek öntődéje érmek verésére alkalmas formában feldolgozta, lemezelt, bronz alkatrészeiből pedig a körmőczbányai magy. kir. pénzverő hivatal már veri; a vaslemezekből is nemsokára elkészül az első magyar győzelmi érem.

Pheidon Argos királya verette az első érmet még Krisztus előtt 700 évvel és azóta a történelemírás legbecsesebb segítő forrása lett az érem. Piramisok mélyén, görög és római temetkező helyeken eltemetett világok romjai között talált érmek vezették a történelemírót helyes nyomra és a nagy éremgyűjtemények még ma is élőszóval hirdetik régmúlt idők nagy eseményeit.

A kraszniki diadal érme is méltó helyet követel ebben a gyűjteményben, hogy majd akkor, amikor utódaink előtt az idő ködéből a mai nagy élet-halálharcnak csak konturjai látszanak, ott legyen az emlékek felidéző vasa, bronzba öntött írás „A kraszniki diadalmos csatában az oroszoktól elvett ágyúból verette az Augusztalaplak 1914—1915”.

Az érem egyik oldalának ugyanis ez a felírása, fölötté a megrendíthetetlen erő szimbóluma, az oroszlánfej.

Az érem másik oldala gyönyörű művészi relif, mely Murányi Gyula hírneves szobrászművésznök ihletett alkotása, csata jelenetet ábrázol. Egy orosz ágyút honvédek, huszárok hősi rohammal elfoglalnak, miután elűzték az ellenséget.

Szemléltető, plasztikus a művészi kivitel, meggyőző örök becsű, a művészi elgondolás, mert történelmi eseményt hirdet, bizonyító erejű, mert az ellenség halált osztó szörnyetegéből készült, nekünk magyaroknak pedig dicsőséges, mert kizárólag magyar hősök ragyogó haditettét kizárólag magyar érem alakjában őrizi meg a jövő nemzedékeknek.

Az Augusztalaplak bronzból és vasból kétféle érmet veretett. A nagy érem forintos nagyságú, a kicsi olyan, mint a husz koronás arany pénz. Azért választotta ezeket a kis formákat, hogy az orosz ágyúból lehetőleg minél több érem kerüljön ki és minél többen megszerezhessék. Bizottság ellenőrzi, hogy csak annyi érmet verjenek, amennyit az ágyú anyaga szolgáltat. A bronzból való nagy érem ára 10 K, a

kicsi 5 K. A vasból való nagy érem 2 K, a kicsi 1 K.

Ugy értesülünk, hogy az érmeiket már ebben a hónapban forgalomba hozzák és városunkban is vásárolható lesz, az Augusztalaplak megbízottjainál, akiket annak idején meg is nevezünk.

Aki a győzelmi érmet, amelyet az Augusztalaplak „Hadi emlékérmek” nevez megszerzi, ritka becsű történelmi emlékez jut. De ezenkívül részt vesz a nagy nemzeti küzdelemben itthon. Elősegíti azoknak a munkáját, akik az ország belső igazalmát igyekeznek fentartani, filléreivel enyhíti a nyomort, értünk küzdő, értünk vérző, értünk hősi halálba rohanó testvéreink itthon hagyott hozzátartozóikról gondoskodik.

Az ágyúból készült győzelmi érmek teljes jövedelme ugyanis a harctéren küzdő hőseink családjaié; a háború következtében itthon inséggel küzdő asszonyoké, gyermekeké. A jövedelem 15%-át helyi hadi jótékony bizottságunk kapja meg kizárólagosan hadi segély céljaira, a többi az Augusztalaplak országos segély akciójában használja fel, az eddig már oly sok elismerést érdemlő hazafias formában.

Igy megy át egy nemes metamorfózis az orosz ágyú. Az az ágyú, amely eddig ennyi életet ontott, annyi nyomort, szenvedést okozott, most expialja szörnyű bűnét, mert úgy lesz rendjén, hogy ugyanannyi életet mentsen meg, könnyet töröljön, fájdalmat enyhítsen.

Hirek

Március 15-ike Kulán. Tekintettel a háborús időkre, Kula közönsége az idén csendben üli meg március 15-ikét. Hétfőn d.e. 9 órakor a r. k. templomban könyörgő istentisztelet lesz, melyre az összes hatóságok és egyetek meghívtattak. A 48-as idők nagy napja az idők változóságával így kezd lassan feledésbe menni s ki tudja, nem az utolsó ünnepe-e a magyar szabadságharcnak az idei esendes ünneplés? Mert a jövőbe senki sem lát s talán a jövő évben egy más dátumot lesz okunk nemzeti ünneppé avatni, ünnepelni.

Apatinban ma, szombaton megtartott képviselőválasztáson új. Vojnits István nyug. főispán ellenjelölt nélkül képviselőnek választották.

Áthelyezés. Az igazságügyminister Bogdan Elek dr. makói járásbírói albirot a szabályai járásbíróshoz helyezte át.

I elégett a szabadkai színház. Csütörtökön reggel 5 órakor a szabadkai színház ismeretlen okból kigyulladt és porrá égett. A színház hatvan esztendővel ezelőtt épült és jelenleg Nádaszy József társulata játszott benne, akik most a katasztrófa miatt kenyer nélkül maradtak.

Hős fiaink pusztulása. Ismét szomorú hírt hozott a táviró, mely a háborús idők borzalmairól oly megdöbbentően beszél. Bármily szomorú is e hír, el nem hallgathatjuk. Ezzel tartozunk a hősi halált halt fiaink emlékének és a mélyen sujtott szülők itánt érzett részvételnélküliségének, mely talán némi vigaszt csepegtet megtört szíveikbe. Csak nemrég halt hősi halált az északi harctéren Riesz András kulai földműves idős fia, Riesz Ferenc fiatal gazda és ennek unokabátyja Riesz Konrad szabóiparos, Riesz József szabómester fia, most előbbinek ifjabb fia, Riesz András haláláról kapunk szomorú hírt, aki az újvidéki kórházban halt meg 25 éves korában. Holttestét Kulára hozzátják a mélyen sujtott szülők s itt fogják vasárnap délután örök nyugalomra helyezni a rk. temetőben levő családi sírboltba. — Mint hírlík, Aulik Biró János szabómester, Aulik Mátás kulai szücszester fia is hősi halált halt a debreceni hadikórházban. Özvegyet, egy árvát és bánatos szüleit hagyva hátra. Legyen áldott dicső haláluk emléke!

A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Joó Aurél dr. és Hoffmann József szabadkai, továbbá Zsubory József dr. apatini ügyvédet (elhalálozás) az ügyvédek lajtmából törölte, Joó Aurél dr. irodája részére gondnokul Pleszkóvics Lukács dr. szabadkai ügyvéd, Hoffmann József irodája részére gondnokul Buchwald Lázár szabadkai ügyvéd és Zsubory József dr. irodája részére gondnokul Bruck Mor dr. apatini ügyvéd rendeltetett ki.

A rikkancs jó szíve. Becker János újverbaszi újságkihordó 100 K-t adományozott az ottani Vörös Kereszt fiókegyesületnek. Az adományozó vagyontalan szegény ember, aki a mindennapi kenyérért küzd. Tette sok vagyonszeres embernek szolgálhatna követendő példaképpen.

Ismét egy trénkocsis. F. hó 5-én meghalt Kulán Jerdimirovics Miklós trénkocsis, cserevici (Szerém.) lakos 52 éves korában. Szombaton temették a közs. kórházból a rk. temetőbe.

Hazafias határozatot hozott Ujpalánka község hadi közjéleli helyibizottsága. Kimondotta ugyanis azt, hogy diszes márványlapot helyeztet el a templom utcai falába, amelyre mindazon ujalankai hősök nevet veseti arany betűkkel, akik az 1914-15. évi világháborúban a hazavédelmében elesetek vagy meghaltak, hogy még a késő utókor is tiszteltben tartja azokat és kegyelettel megőrizze ezen hősök emlékét. A felmerülő költségeket a helyi bizottság adakozásokból óhajta felteremteti. Reméljük, hogy Ujpalánka község szép példáját többi hazafias községünk is követni fogja, mert ennyi legalább is megérdemeltek hőseink, akik értünk vezettek el és a hazának dicsőséget szereztek.

A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület a központi gazdasági bizottság megbízásából a községi gazdasági bizottságok részére részletes utasítást dolgozott ki. Az utasítás magában foglalja a fogatos igaerők igénybevételeinek módját, a fogatos igaerők munkadíját, a fogatos igaerő munkateljesítésének arányát. Foglalkozik a kézi munkaerő mikénti biztosításával, a teljesítőképesség arányaival, a kézi munkások bérelével. Feltünteti a gazdasági gépek munkaképességét is. Részletes utbaigazítást ad a különféle munkadíjak átszámítása iránt stb.

Áprilisban vonulnak be az önkéntesek. A vallás- és közoktatásügyi minister megkereste a hadügyministert, hogy az 1895 és 1896 években született és most egyéves önkéntesek gyanánt besorozott főiskolai és közepiskolai hallgatókat csak április 15-re hívják be szolgálattételre. A hadügyminister hozzájárult ehhez a kérelemhez, sőt kiterjesztette ezt az 1891 évben született és a háború tartamára önkéntesnek beállott főiskolai hallgatókra is. Hasonló rendeletet adott ki a honvédségre vonatkozólag a honvédelmi minister.

A posta szavatolása. A kereskedelemügyi minister rendeletet adott ki, mely szerint a postai küldeményekért való szavatolásra 1914 augusztus 7-én kiadott megszorító rendeletet odamódosítja, hogy a m. kir. posta a háború tartama alatt nem szavatol azokért a károkért, amelyek a háborús eseményekből s ezekkel kapcsolatos veszélyekből származnak, vagy a háborús állapotból folyólag a postai szolgálat rendes menetének megakadályozása folytán keletkezhetnek. Azt, hogy a szavatolást kizáró ilyen ok tenntorog, a posta igazgatósága gondos vizsgálat alapján állapítja meg s per esetére az ellenkezőnek bizonyítása azt terheli, aki igényel lép fel.

Mit kíván a honvéd. Egy honvéd érdekes levelet küldött haza a harctérről. A levelel többek között a következőket írja meg arról, hogy mire volna szüksége a harctéren. „... az élelmérés igen jó, csak azért mégsem olyan, mint amilyent edes anyám készít. Jól esne, ha küldenének anyámék egy kis csomagot, olyanfelébből, ami nem romlik el, mert csak egy-két hét alatt érkezik hozzánk. Amit leírok itt, azt küldjenek a csomagban: két inget, két alsóruhát, négy zsebkendőt, egy törülközőt, egy darab szappant, egy liter rumot, egy kiló kockacukrot, azután egy kis szalonnát, kolbászt, sült húst és jó zsiros pogácsát és kalácsot, egy szál tentaplabászt, egy evőkanalat és egy jó éles bicskát és tüt, meg egy gurulya cernát. Hálás tiuk: Sertőző József honvéd.” „U.i.: de vigyázzanak arra, hogy az egész csak egy fél kiló legyen, mert többet nem hoz ide a posta. A fél kilóban minden benne legyen.”

Katonáknak

a legjutányosabb árakban:

hátsák, bőrlábszár, halinacsizma, bőrkegelyű, hósapka kötött kabát, csajka, evőeszköz, zsebkaléka, zseblámpa stb.

KARDOS ÉS ERDŐS cégnél, Kulán

Behívják a szabadságot katonákat. Mindazok a legénységi állományba tartozó honvédek és népfelkelők, akik a mozgósítás elrendelése óta felülvizsgálaton voltak és a felülvizsgálat nyomán szabadságra mentek, a honvédelmi minster rendelete alapján április 1-én tényleges szolgálatra tartoznak bevonulni.

Elhalasztották a katonák szabadságolását. A tavaszi mezőgazdasági munkák elvégzése végett a póttettekhez beosztott legénységnek a honvédelmi, illetőleg a hadügyminister rendelete alapján adandó tizennégy napi szabadság tekintetével a téli időjárásra, bizonytalan időre elhalasztott. Miből az idő jóra fordul, az engedélyezett szabadságidő kezdetét a hírlapokban fogadják közölni. Ezáltal is nyelmeztek a bevonult legénység hozzátartozóit, hogy ezt a szabadságot csak maga a legénység kérelmezheti a kiállítás alkalmával, a folyamodvány útján előterjesztett kérelmeket nem veszik figyelembe.

A vámörömlőmalmok gabonakészlete. A földművelésügyi minster felhatalmazta az alispánokat illetőleg a járási főszolgabírákat, hogy a vámörömlőmalmokban lefoglalt és egyes magántelepek tulajdonát képező gabonát, ha annak mennyisége a 3 métermázsát meg nem haladja, a lefoglalás alól a saját hatáskörükben feloldhassák. A vámörömlőmalmokban lefoglalt 3 métermázsánál nagyobb mennyiségű gabona csak akkor oldható fel, ha a gabona tulajdonosa igazolja, hogy ez a mennyiség nem több, mint amennyi a hatósági rekvizitálás alkalmából háztartási és gazdasági szükséglet emben a 240-1915. M. E. sz. rendelet 3. §-a értelmében nála a lefoglalás alól kivétel.

Megjelent Mühle Árpád temesvári kertészetének tavaszi árjegyzéke. Felhívjuk rá a gazdák és kertkedvelők figyelmét, Mindenki megkaphatja ingyen és bérmentve, ha az általános jó hírnek örvendő Mühle Árpád temesvári kertészeti cégtől, egy levelezőlapra kéri.

A gyermek és a háború. Ma szükségét éri minden komolyan gondolkodó ember, hogy tanakodjék azon a kérdésen: milyen hással van a háború a gyermek testi és szellemi fejlődésére. Evvel a tárggyal foglalkozik „A NŐ” című feminista folyóiratnak márciusi száma, amely Gluecklich Viljának a fővárosban tartott nagysike-i előadását közli, behatóan foglalkozván ebben a gyermek lelki világának képzeteivel. E számban dr. Diene Valeria, a kiváló filozofusnő, nagyszabású tanulmányt írt a nő szerepéről a jövő társadalom kialakulására. Érdekes híreket hoz a lap a VI. ág asszonyainak április havában H. gában tervezett kongresszusáról, továbbá az „Asszonyok Bekeperőjáról”, amelyet most alapítottak JANE ADDAMS emléke alatt az Egyesült Államokban. Foglalkozik továbbá a festőművész női tudapesti kiállításával és mindazokkal az aktuális kérdésekkel, amelyek az anya- és gyermekvédelem terén felmerülnek. A lap egyelőre havonként egyszer jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 5 K, félévre 2,50 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Mária Valéria-utca 12.

Fogak és teljes fogsorok, arany koronák, aranyfogak, arany és platin hidak amerikai módszer szerint és minden különlegeséget fogakban. Foghuzás érzéstelenítve, tartós fogtömések (plombák) készülnek **Schäffer Géza** fogtechnikai műtermében és laboratóriumában **Szabadka**, Kossuth-utca, Prokesch ház. A vasuti állomástól 150 lépéssnyire. Vidékiek 1 nap alatt kielégíttetnek. Telefon interurbán 5-61. 4-8

Adományok. A Vöröskereszt Egylet kulai fiokjának március 5-től—11-ig a következők vittek adományokat a sebesültek számára:

Szabó N. 2 csirke, Seidl Emil Újverbász 201 bor, 1 pulyka, 1 kakas, Simkó Peter 1 zsák burgonya, Edelinski György K. esztur 2 tyúk, Diener Mihály Cserevka 52 kg krumpi, 5 es fel kg zsir, 6 es fel kg bab, 2 csomó torma, 6 es fel kg liszt, 1 kg haj, Herbuth Dénes Keresztur 1 zsák krumpi, 5 kg liszt, 2 kg szalonna, 10 tojás, Braun Ferenc 15 tojás, fel kg zsir, Dudás János Keresztur 5 kg bab, Choma N. Keresztur 1 kg zsir, 8 kg liszt, Kirilovits Izidorné 5 kg iuro, 3 l tejfel, Kolosnyai Mihályné Keresztur 2 kg szalonna, 11 tojás, id. Lencz Lőrincé 1 pulyka.

Pénzadományok: Diener Mihály Cserevka 40 K, Pim. s Jova 20 K, Pestsits Vladoné 3 K, Vulty Tosa 25 sz., Legyenec Szavone 2-2 K, Prekajtz Milanne 140 K, Vaskaluty Palóé, Lahm Henrik Cserevka 1-1 K.

További pénzadományok Löwy Adolf pénztárhoz intézendők.

Az Angol-Magyar cukoripar r.t. és a Bácsmezei cukorgyár r.t. bérletét képező Ferenc-esatorna Kisszapár-Szenttamás határáig terjedő

halászati jog albérletbe adása

végett 1915 március 21-én reggel 9 órákor az újverbázi cukorgyár irodájában árlejtés tartatik.

Az árlejtési feltételek az újverbázi cukorgyár irodájában megtekinthetők.

3899 sz. 1915

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Szt. József országos vásár 1915 március 18-tól bezárólag március 22-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra március 18-tól, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1915 február 15.

A városi főkapitányságtól

BEÉ FERENC, főkapitány

MILLIÓK
hasznájják

Köhlögés

rekedtség, hurut, elnyelkésodás, gönes és számárhurut ellen a

Köhlögés

Orvosioktól és magánosoktól való **6100** hit bizo vity ny kereskedő bizo eredményéről.

Nagyon kellemes és jószagú **BONBONOK.**

20 s 20 filléres csomagokba 1 dobozban 60 fillért kapható

MILY LÁSZLÓ
gy. szertárában, *Kula*
14 21

Minden testi fájdalmat megszüntet a

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

nélkülöshetetlen hássiser.

Hadba vonultaknak

ajánlatos csomagküldés alkalmával 1-2 üveg Mercur sósorszeszt küldeni.

Kapható 50 f., 1.30 és 2.70 K és füvegekben az **Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula** épügy minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

Üveg és porcellán áruk

Furszik János cégnél Kulán

A Bácsmezei Agrár-Takarékpénztár Részvénytársaság 1914. évi mérlege

Vagyon:		Teher:	
Készpenz	103478.23	Részvénytőke	1500000
Váltók: bankszerű váltók	1920897.93	Tartalékalap	430000
jelzálogilag biztosított váltók	4682837.—	Fel nem vett osztalek	462
jelzálogkölesönök	6603734.93	Betétek: takarékkönyvecskékre	5001035.56
Ertékpapírok és függő kamataik	5653059.24	folyószámlabetétek	1513181.24
Adóssok	1208214.90	Viszleszámitolt váltók	6514216.80
jelzálogkölesönök hátralékos törlesztő részletei	3039005.05	Engedményezett jelzálogkölesönök	1646064.85
	147166.20	Hitelezők	4760356.53
		Átmenő tételek	1614791.80
		Egyenleg mint nyereség	77178.30
			211588.27
	16754658.55		16754658.55

Zombor, 1915 február 25.

A könyvelésért: **Szabó Lajos**

Az igazgatóság:

Barta Arnold sk., báró Madarassy-Beck Gyula dr. sk., Bárány Zsigmond sk., Dugyeryszky Jakab sk., dr. Dugyeryszky Gedeon sk., Koczkar Zsigmond sk., dr. Konyovits Dávid sk., dr. Mo nár Károly sk., dr. Mikosevi s Kanut sk., dr. Schóber I éla sk., Szemző Gyula sk., Scultéty Ferenc sk., Szemző János sk., Tarczay Dezső sk., Városv Károly sk.

Megvizsgáltuk és rendbenlevőnek találtuk.

Zombor, 1915 február 25.

A felügyelőbizottság:

Dr. Balthazár Béla

Szavoszt Sándor

Kellner Dezső
hadbavonult